

Allmänna principer för fördelning, avdrag och användning av medel som inte kan fördelas

Antagna av föreningsstämman den 15 juni 2017

1. Allmänna principer för fördelning av ersättning till rättighetshavare¹

Utgångspunkt

Utgångspunkten är att fördelningen till såväl svenska som utländska rättighetshavare ska vara individuell och göras efter tillgängliga uppgifter om användningen. Om inte individuella rättighetshavare kan identifieras ska fördelning ske till kategorier av rättighetshavare.²

Fördelningen av ersättningen ska så långt som möjligt göras efter den faktiska användningen. Om kostnaderna bedöms som alltför höga eller underlaget är alltför oprecist eller saknas är det tillåtet att tillämpa analogier och schabloner som grund för fördelning.

Grunderna för beräkningen av ersättning till rättighetshavare

Underlag

Vid fördelning till individuella rättighetshavare eller rättighetshavarkategorier ska det finnas ett samband mellan ersättningen som fördelas och den faktiska användningen. Det är tillåtet att använda schabloner och analogier om bedömningen är att kostnaderna annars blir alltför höga eller om det i praktiken inte går att skaffa fram tillräckligt precisa underlag.³

Underlag för schabloner och analogier kan exempelvis inhämtas genom:

- insamling av ett representativt urval extrakopior av kopierade förlagor,
- intervjuer om kopieringsbeteende med ett representativt urval användare,
- rapportering om kopierade förlagor från ett representativt urval användare,
- rapportering från användare om att deras verk förekommer i förlagor som kopieras,

¹ Ersättning till rättighetshavare är de medel som ska fördelas till rättighetshavarna sedan avdrag för förvaltningsavgifter m.m. har gjorts från rättighetsintäkterna, se proposition 2015/2016:181 s.163

² A.a. s. 86 f. *Fördelning genom medlemsorganisationer*

³ A.a. s. 85

- omsättningssiffror eller motsvarande som speglar i vilken omfattning förlagor kopieras.

Statistiska urvalsstudier

Vid masslicensiering till mycket stora användargrupper, exempelvis lärare och elever, är det i flertalet fall inte praktiskt möjligt eller ekonomiskt försvarbart att kartlägga alla användares kopiering och tillgängliggörande på verksnivå.

Utgångspunkten för merparten av den fördelning som sker inom ramen för Bonus Copyright Access licensiering är statistiska urvalsstudier av användarnas kopieringsbeteende inom relevanta licensieringsområden.

Syftet med studierna är att fastställa den ersättningsberättigade volymen för kategorier av rättigheter och rättighetshavare. Detta sker genom att mäta kopieringens frekvens och volym inom ramen för de kopieringsavtal Bonus Copyright Access inkasserar ersättning för. Syftet är att redovisa ersättningsberättigat underlag fördelat på exempelvis:

- olika kategorier av förlagor,
- olika kategorier av innehåll,
- förlagans respektive upphovsmannens ursprungsland.

För att undvika snedvridande effekt av säsongsvariationer vid kopiering och tillgängliggörande av kopior ska undersökningar genomföras vid olika perioder under kalenderår eller läsår.

Statistiska rapporter

Vid bearbetning av resultaten från de statistiska studierna ska undersökningsdata analyseras och presenteras så att relevanta kategorier av rättighetshavare går att identifiera i så stor utsträckning som praktiskt är möjligt. Om underlag finns ska även individuella rättighetshavare identifieras.

Rapportunderlagen ska ligga till grund för beräkning av vilken andel av den inkasserade ersättning som ska fördelas till ersättningsberättigade rättighetshavare eller kategorier av rättighetshavare.

Fördelningsunderlag

De statistiska underlagen som sammanställs kräver nästan alltid ytterligare bearbetning för att kunna utgöra underlag för fördelning. Hänsyn måste exempelvis tas till att rättighetsfördelningen mellan upphovsmän och utgivare/förläggare ser olika ut inom olika verkskategorier. Andra parametrar, till exempel uppräkningsfaktorer, påverkar också hur det slutgiltiga fördelningsunderlaget utformas.

2. Allmänna principer för avdrag från rättighetsintäkter och från inkomster från investeringar av sådana intäkter

Från fördelningsunderlaget får avdrag⁴ göras för administrativa kostnader för att förvalta och licensiera rättigheter, inkassera ersättningar, bereda statistiska underlag och fördelningsunderlag m.m. Avdrag för förvaltningsavgifter⁵ får inte överstiga befogade och dokumenterade kostnader för förvaltningen.⁶

3. Allmänna principer för användning av medel som inte kan fördelas

Medel som inte kan fördelas på grund av att rättighetshavaren är okänd eller inte går att finna får fördelas till andra rättighetshavare än den som ersättningen skulle ha betalats ut till eller användas för sociala och kulturella ändamål eller i utbildningssyfte sedan tre år har gått från utgången av det räkenskapsår då rättighetsintäkterna inkasserades och övriga förutsättningar enligt 7 kap. 6 och 7 §§ lag (2016:977) om kollektiv förvaltning har uppfyllts.

⁴ *Avdrag* är alla medel som tas från rättighetsintäkterna och som används för andra ändamål än individuell fördelning till rättighetshavarna, jfr prop. s.177

⁵ *Förvaltningsavgift* är de avdrag som en organisation gör från rättighetsintäkter, eller från inkomster från investeringar av sådana intäkter, för att täcka kostnader för förvaltningen av rättigheterna, se 1 kap. 4 § punkten 11 lag (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU)

⁶ Se 7 kap. 4 § andra stycket LKFU